

Kasy rejestrujące w 2019 r.

Podatnik, który prowadzi sprzedaż na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych (dalej: osoby prywatne lub konsumenci), zwykle ma obowiązek zaewidencjonowania obrotu oraz kwoty podatku należnego za pomocą kasy rejestrującej, chyba że może korzystać ze zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania na kasie rejestrującej.

1. E-kasy – planowane zmiany w zasadach ewidencjonowania na kasach rejestrujących

Rząd planuje rewolucję w zasadach ewidencjonowania na kasie rejestrującej. 27 kwietnia 2018 r. trafił do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Prawo o miarach, która ma wprowadzić e-kasy. Wynika z niego, że zmiany miały wejść w życie już 1 października 2018 r., natomiast pierwszy etap wymiany kas miał rozpocząć się 1 stycznia 2019 r. Tak się jednak nie stało. Po pierwszym czytaniu projekt trafił do Komisji Finansów Publicznych. 8 lutego 2019 r. podkomisja po zakończeniu prac przedstawiła kolejną wersję projektu.

Projekt ustawy zmieniającej zakłada, że e-kasy będą stosowane obligatoryjnie przez podatników prowadzących działalność gospodarczą w określonych w ustawie branżach, zidentyfikowanych jako szczególnie narażone na nadużycia. E-kasy będą wyposażone w funkcjonalność połączenia z systemem teleinformatycznym CRK prowadzonym przez Szefa KAS, do którego będą przesyłane dane z tych kas.

Jednocześnie, zgodnie z projektem ustawy zmieniającej, dopuszczalne będzie stosowanie dotychczasowych kas. Podatnicy nadal będą mogli nabywać i wykorzystywać do prowadzenia ewidencji kasy rejestrujące „starego” rodzaju. Zostanie to jednak ograniczone czasowo. Założeniem jest, że kasy dotychczasowe będą funkcjonowały obok e-kas aż do momentu ich wyeksploatowania się. W zależności od rodzaju działalności gospodarczej, do której jest używana dana kasa rejestrująca, może ona funkcjonować nawet kilka lat. Docelowym będzie jednak system kas online, a kasy dotychczasowe zostaną stopniowo wycofane z rynku, jako rozwiązania, które nie spełniają wymogów nowego systemu kas.

Dla niektórych branż wymiana kas na elektroniczne będzie obowiązkowa. Dotyczy to:

- świadczenia usług naprawy pojazdów silnikowych oraz motorowerów, w tym naprawy opon, ich zakładania, bieżnikowania i regenerowania, a także świadczenia usług w zakresie wymiany opon lub kół dla pojazdów silnikowych oraz motorowerów;
- sprzedaży benzyny silnikowej, oleju napędowego, gazu przeznaczonego do napędu silników spalinowych;
- świadczenia usług związanych z żywnością wykonywanych wyłącznie przez stacjonarne placówki gastronomiczne, w tym również sezonowo, oraz w zakresie krótkotrwałego zakwaterowania, a także sprzedaż węgla, brykietu i podobnych paliw;
- świadczenia usług fryzjerskich, kosmetycznych i kosmetycznych, budowlanych, w zakresie opieki medycznej świadczonej przez lekarzy i lekarzy dentyków, prawniczych oraz związanych z działalnością obiektów służących poprawie kondycji fizycznej wyłącznie w zakresie wstępu.

Również dla tych branż wymiana kas będzie rozłożona w czasie. Ma się rozpocząć od 2020 r. – dla pierwszej i drugiej grupy. Tak wynika z ostatniego projektu.

Od 7 lipca 2018 r. obowiązuje nowe rozporządzenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z 28 maja 2018 r. w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące. Zastąpiło ono rozporządzenie Ministra Gospodarki z 27 sierpnia 2013 r. o tej samej nazwie. Rozporządzenie z 28 maja 2018 r. wprowadza nowy typ kas rejestrujących, które będą umożliwiały emisję dokumentów fiskalnych i нефiskalnych w dwóch formach – elektronicznej i papierowej. Paragony i faktury emitowane przez kasę będą mogły być przekazywane nabywcy w formie elektronicznej.

Wprowadzone w ubiegłym roku rozporządzenie daje producentom kas możliwość przygotowania się do nowych regulacji, które znajdują się w ustawie. Jak wynika z uzasadnienia do projektu rozporządzenia, głównym celem jego wydania jest umożliwienie emisji dokumentów fiskalnych i нефiskalnych w dwóch formach – elektronicznej i papierowej. Dotychczasowe przepisy umożliwiały jedynie wydruk takich dokumentów.

Rozporządzenie stwarza zatem możliwość produkcji nowego typu urządzeń kasowych, do wprowadzenia których zobowiąże podatników ustawa. Spowoduje także wycofanie z rynku tzw. kas dwurolkowych. Nowe kasy nie będą miały możliwości archiwizacji paragonów w postaci papierowej. Dane będą przechowywane w pamięci chronionej i pamięci fiskalnej. Jest to również zgodne z założeniami projektu ustawy z 8 lutego 2019 r., który przewiduje, że potwierdzenia o spełnieniu funkcji, kryteriów i warunków technicznych dla kas rejestrujących przez kasy rejestrujące z papierowym zapisem kopii będą wydawane do 30 czerwca 2019 r., a z elektronicznym – do końca 2022 r.

Rozporządzenie wprowadza nowy standard protokołu komunikacyjnego dla nowych urządzeń fiskalnych wchodzących do eksploatacji, a także cyfryzację dokumentów (paragonów i faktur emitowanych przez kasę) oraz raportów fiskalnych. Opisano także moduł kryptograficzny, którego zadaniem jest podpisywanie cyfrowe emitowanych dokumentów fiskalnych i niefiskalnych w taki sposób, że wygenerowany podpis będzie umieszczany w treści dokumentu.

Dodatkowo wskazany został obowiązek oznaczenia kasjera na paragonie, niezależnie od liczby stanowisk kasowych. Jak tłumaczy to w uzasadnieniu ustawodawca, jest to niezbędne ze względu na przeprowadzanie kontroli prawidłowości rejestrowania transakcji sprzedaży oraz naliczania należnego podatku. Sposób oznaczenia kasjera będzie autonomiczną decyzją użytkownika kasy (oznaczenie nie będzie musiało zawierać danych osobowych).

Ze względu na dopuszczenie emisji dokumentów fiskalnych lub niefiskalnych w postaci elektronicznej oraz przekaz danych kasa będzie musiała zawierać interfejsy zewnętrzne. Zestaw elementów kasy został także uzupełniony o wymóg posiadania przez kasę interfejsu komunikacyjnego do terminala płatniczego.

Rozporządzenie, o którym mowa, przygotowuje podatników, a szczególnie producentów kas, do nowej rzeczywistości kasowej. Pozwala tym ostatnim na produkcję nowych urządzeń. Nie zobowiązuje natomiast podatników do wymiany kas. Dopóki nie wejdą w życie przepisy ustawy zmieniającej, nie ma takiego obowiązku. Jednak podatnicy, którzy zastanawiają się nad zakupem kasy, powinni wziąć pod uwagę najnowsze urządzenia (gdy będą dostępne na rynku), szczególnie, gdy zostali wymienieni w grupie podmiotów, u których wymiana będzie konieczna.

Wprowadzenie e-kas spowoduje również zmiany w zakresie obowiązków informacyjnych, w zasadach ewidencjonowania, korzystania z ulgi na zakup kasy itp. Świadczą o tym kolejne opublikowane projekty. Dlatego omawiając w następnych rozdziałach te regulacje, wskażemy również jak zmieniają się przepisy w tym zakresie.

2. Zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania na kasie rejestrującej

Zasady korzystania ze zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania na kasie rejestrującej w latach 2019–2021 r. określa rozporządzenie Ministra Finansów z 28 grudnia 2018 r. w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących (Dz.U. z 2018 r. poz. 2519), dalej: rozporządzenie w sprawie zwolnień.

Zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania na kasie rejestrującej w 2019 r.

Lp.	Rodzaj zwolnień	Warunki korzystania ze zwolnień	
		Kontynuujący sprzedaż w 2019 r. na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności	Rozpoczynający sprzedaż w 2019 r. na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności
1	2	3	4
1.	Zwolnienie przedmiotowe	Jeśli będzie wykonywał czynności wymienione w załączniku do rozporządzenia.	Jeśli będzie wykonywał czynności wymienione w załączniku do rozporządzenia.
2.	Zwolnienie podmiotowe	Jeśli obrót zrealizowany na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności	Jeśli obrót zrealizowany na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności

1	2	3	4
		gospodarczej oraz rolników ryczałtowych nie przekroczył w 2018 r. kwoty 20 000 zł, a w przypadku podatników, którzy rozpoczęli w 2018 r. dostawę towarów lub świadczenie usług na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych, jeżeli obrót z tego tytułu nie przekroczył, w proporcji do okresu wykonywania tych czynności w 2018 r., kwoty 20 000 zł. Zwolnienie nie przysługuje podatnikom, którzy w 2018 r. byli obowiązani do ewidencjonowania lub przestali spełniać warunki do zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania. Uwaga Do limitu nie należy wliczać obrotu z tytułu dostawy towarów i świadczenia usług, które na podstawie przepisów o podatku dochodowym są zaliczane przez podatnika do środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegających amortyzacji, a także z tytułu dostawy nieruchomości. Zwolnienie to traci moc po upływie dwóch miesięcy następujących po miesiącu, w którym podatnik przekroczył obrót realizowany na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych w kwocie 20 000 zł.	gospodarczej oraz rolników ryczałtowych, przewidywany przez podatnika, nie przekroczy, w proporcji do okresu wykonywania tych czynności w 2019 r., kwoty 20 000 zł. Uwaga Do limitu nie należy wliczać obrotu z tytułu dostawy towarów i świadczenia usług, które na podstawie przepisów o podatku dochodowym są zaliczane przez podatnika do środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegających amortyzacji, a także z tytułu dostawy nieruchomości. Zwolnienie to traci moc po upływie dwóch miesięcy następujących po miesiącu, w którym podatnik przekroczył obrót z tytułu dostawy towarów lub świadczenia usług na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych, w proporcji do okresu wykonywania tych czynności, w kwocie 20 000 zł.
3.	Zwolnienie podmiotowo-przedmiotowe	Jeśli dokonują dostawy towarów lub świadczą usługi zwolnione z obowiązku ewidencjonowania, wymienione w części I załącznika do rozporządzenia, oraz w przypadku gdy udział obrotu z tytułu czynności zwolnionych z obowiązku ewidencjonowania, wymienionych w części I załącznika do rozporządzenia, w całkowitym obrocie podatnika realizowanym na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych był w 2018 r. wyższy niż 80% oraz w pierwszym lub drugim półroczu 2018 r. nie osiągnęli udziału procentowego obrotu równego 80% albo niższego niż 80%. Zwolnienie to traci moc po upływie dwóch miesięcy, licząc od końca półroczu danego roku podatkowego, w którym podatnik korzysta z tego zwolnienia, jeżeli w okresie tego półroczu udział procentowy obrotu był równy 80% albo niższy niż 80%. Gdy na skutek utraty	Jeśli będą dokonywać dostawy towarów lub świadczyć usługi na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych i jeśli przewidywany przez podatnika udział procentowy obrotu: a) za okres pierwszych sześciu miesięcy wykonywania tych czynności, b) za okres do końca roku, w przypadku gdy okres wykonywania tych czynności w roku podatkowym jest krótszy niż sześć miesięcy – będzie wyższy niż 80%. W przypadku podatników korzystających ze zwolnienia, u których udział procentowy obrotu w okresie pierwszych sześciu miesięcy 2019 r. jest równy 80% albo niższy niż 80%, zwolnienie to traci moc po upływie dwóch miesięcy następujących po miesiącu, w którym upłynął ten okres (zwolnienie do 31 sierpnia 2019 r.).

1	2	3	4
		zwolnienia podatnik byłby obowiązany do rozpoczęcia ewidencjonowania przy zastosowaniu więcej niż 5000 kas, zwolnienie to traci moc po upływie roku, licząc od końca półrocza danego roku podatkowego, w którym podatnik korzysta z tego zwolnienia, jeżeli w okresie tego półrocza udział procentowy obrotu był równy 80% albo niższy niż 80%.	W przypadku podatników korzystających ze zwolnienia, u których udział procentowy obrotu za okres do końca 2019 r. jest równy 80% albo niższy niż 80%, zwolnienie to traci moc po upływie dwóch miesięcy od zakończenia tego roku podatkowego (zwolnienie do 28 marca 2020 r.).

Przewidziano także specjalne zwolnienie dla jednostek samorządu terytorialnego (dalej: JST) w zakresie czynności wykonywanych przez ich jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy o centralizacji VAT. Zwolnienie przysługuje jednostce samorządu terytorialnego w zakresie czynności wykonywanej przez jej jednostki organizacyjne:

- jeśli na 31 grudnia 2016 r. korzystała ona ze zwolnienia na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy o centralizacji VAT; zwolnienie na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy o centralizacji VAT przysługiwało JST, które scentralizowały rozliczenia przed 1 stycznia 2017 r., jeśli ich jednostki w dniu poprzedzającym dzień centralizacji były zwolnione z obowiązku ewidencjonowania na kasie rejestrującej;
- jeżeli jej jednostki organizacyjne na 31 grudnia 2016 r. korzystały ze zwolnienia z takiego obowiązku.

Należy przypomnieć, że gminy, które nie korzystają ze zwolnienia, były obowiązane wymienić najpóźniej z dniem 31 grudnia 2018 r.:

- kasy rejestrujące używane przed centralizacją rozliczeń VAT przez jej jednostki organizacyjne albo
- pamięć fiskalną w przypadku kas używanych przed centralizacją rozliczeń VAT przez jej jednostki organizacyjne, które to kasy spełniają obecne wymogi określone przepisami rozporządzenia w sprawie kryteriów i warunków technicznych.

Obowiązek wymiany kas wynikał z art. 8 ust. 1 ustawy z 5 września 2016 r. o szczególnych zasadach rozliczeń podatku od towarów i usług oraz dokonywania zwrotu środków publicznych przeznaczonych na realizację projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu przez jednostki samorządu terytorialnego.

W § 4 rozporządzenia w sprawie zwolnień został zamieszczony wykaz towarów i usług, których dostawy lub świadczenie muszą zostać zaewidencjonowane na kasie rejestrującej (zob. tabelę poniżej).

Przypadki, gdy podatnik nie może korzystać ze zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania

Lp.	Rodzaj czynności	Uwagi
1	2	3
1.	Dostawy: 1) gazu płynnego, 2) części do silników (PKWiU 28.11.4), 3) silników spalinowych wewnętrznego spalania w rodzaju stosowanych do napędu pojazdów (PKWiU 29.10.1), 4) nadwozi do pojazdów silnikowych (PKWiU 29.20.1), 5) przyczep i naczep; kontenerów (PKWiU 29.20.2), 6) części przyczep, naczep i pozostałych pojazdów bez napędu mechanicznego (PKWiU 29.20.30.0), 7) części i akcesoriów do pojazdów silnikowych (z wyłączeniem motocykli), gdzie indziej niesklasyfikowanych (PKWiU 29.32.30.0), 8) silników spalinowych tłokowych wewnętrznego spalania w rodzaju stosowanych w motocyklach (PKWiU 30.91.3),	Zakres wyłączeń w porównaniu z rozporządzeniem obowiązującym w 2018 r. jest taki sam.